Verslag 8ste vergadering Gebiedstafel Windpark Midden-Betuwe

project	Gebiedstafel Windpark Midden-Betuwe
datum	16 september 2021
plaats	Herberg De Engel, Dodewaard
aanwezig	Arjan Brons (AB), Hans Adams (HA), Gerlach Velthoven (GV), Henk de Hartogh (HHA), Gert-Jan van Ingen (GI), Henk in 't Hout (HH), Bob Leijdes (BL), Eric Kiers (EK), Rijk Doeze Jager (RD), Jan Versteeg (JV), Jarco Hooimeijer (JH), Ronald Melieste (RM), Bertus Vooijs (BV), Lauran Cornax (LC), Frits van den Berg (FB) Wim van Beuzekom (WB)
afwezig	Ruud Hoogendoorn, Gerlo Hobbenschot
bijlagen	-

a. Opening door voorzitter
Voorzitter Gert-Jan van Ingen opent om 20:03 uur de vergadering.

b. Vaststellen verslag zevende bijeenkomst 19 juli
Het verslag wordt door de vergadering vastgesteld. Het definitieve verslag wordt toegestuurd.

c. Gezondheidseffecten van windturbinegeluid
Frits van den Berg (FB), medeauteur van het rapport 'Gezondheidseffecten van windturbinegeluid' dat het RIVM april 2021 heeft gepubliceerd, geeft een presentatie over gezondheidseffecten van windturbines. Een samenvatting van de belangrijkste bevindingen van het RIVM rapport wordt met dit verslag toegestuurd. FB geeft aan dat wetenschappelijk is aangetoond dat omwonenden hinder kunnen ondervinden van geluid, slagschaduw, obstakelverlichting en trillingen. Het geluid op zichzelf, dat windturbines produceren, is niet ziekmakend.
AB vraagt naar effecten van stapeling van geluid in de nabijheid van snel- en spoorwegen. FB antwoordt dat van stapeling (er is hinder van meerdere bronnen) ook sprake kan zijn als snelweggeluid luider is dan het geluid van de windturbines. In zijn algemeenheid kunnen de verschillende bronnen onafhankelijk van elkaar worden waargenomen en is van maskering van windturbines door snelwegverkeer geen sprake.
RM vraagt naar de impact van infrageluid. FB antwoordt dat er op dit moment geen wetenschappelijk bewijs is voor de impact van infrageluid: voor onze waarneming is het te zwak.
HH vraagt naar de impact van windsnelheid op geluid(beleving). FB antwoordt dat er tussen dag en nacht (grote) verschillen kunnen zijn tussen de windsnelheid en de impact

op het waarneembare geluid. ’s Nachts zorgt het in meer of mindere mate afkoelen van het aardoppervlak voor verschillen in windsnelheid op verschillende hoogten boven het aardoppervlak waardoor de geluidsproductie op grotere hoogte sterker kan zijn.

EK vraagt aan FB wat goede normen zouden zijn voor windparken. FB geeft aan dat hij niet kan adviseren wat een goede norm is. Als wetenschapper kan hij aangeven bij welke norm hoeveel hinder optreedt. Hij stelt dat de maatschappij de norm stelt bij verschillende activiteiten. Voor snelwegen en luchtvaart wordt bijvoorbeeld een hogere norm (meer hinder) toegestaan dan voor windparken.
RM vraagt of oudere windturbines meer geluid maken dan nieuwe. FB antwoordt dat dit effect niet duidelijk is waargenomen. RM vraagt of er onderzoek bekend is waarbij de mate van ervaren hinder door omwonenden is afgezet tegen de mate waarin de overheid zich inspande voor participatie. FB antwoordt dat hij dergelijk onderzoek niet kent anders dan langs de lijn dat de ervaren hinder door omwonenden lager is wanneer er sprake is geweest van constructieve participatie.
FB geeft aan (op basis van de actuele wetenschappelijke consensus) dat het geluid van windturbines hooguit ziekmakend is in verband met stress door aanhoudende ervaren hinder, niet doordat het geluid op zichzelf ziek maakt. Hij adviseert dat initiatiefnemers en overheid vanaf de start van de ontwikkeling ijveren voor het goed inrichten en uitvoeren van proces- en projectparticipatie. Hij geeft aan dat er veel aandacht moet zijn voor het met zo min mogelijk hinder realiseren van het windpark. Initiatiefnemers kunnen kiezen voor ‘stille’ molens en/of bijvoorbeeld de effecten van slagschaduw minimaliseren. Ook het ‘stampen’ van windmolens kan met mitigerende maatregelen gereduceerd worden. FB stelt dat ook in de exploitatiefase met de omgeving afspraken gemaakt kunnen worden om de hinder te beperken.
GV vraagt of laagfrequent geluid impact heeft op bindweefsel. FB stelt dat daar geen relevante wetenschappelijke data over bekend is. Als er al sprake zou zijn van een grote impact dan zou dat effect al lang bekend moeten zijn op basis van andere bronnen (dan windturbines). (N.B. Toevoeging door FB na vergadering 16 september: ‘Uit een zeer recent onderzoek blijkt dat infrageluid invloed heeft op bindweefsel, echter bij geluidniveaus die aanzienlijk hoger zijn dan van windturbines’). Op de vraag of de hoogte van de molens nog effect heeft op de geluidsproductie antwoordt FB dat moderne molens van 4 tot 6 MW gemiddeld niet meer geluid produceren dan (oudere) molens van 2 MW. Dit komt omdat de tipsnelheid bepalend is. Omdat deze gelijk blijft bij grotere molens is er geen sprake van een hogere geluidsbelasting.

d. Update proces om te komen tot een voorkeursalternatief (VKA) voor windpark Midden-Betuwe

GV geeft aan dat de initiatiefnemers overwegen een proces te starten om tot lokale normen te komen voor windpark Midden-Betuwe. Hierbij wordt gekeken naar windpark Beuningen waar een dergelijke aanpak loopt. Het college van B&W van de gemeente Beuningen is inmiddels akkoord met een lokale set normen en dit najaar zal de gemeenteraad zich daarover uitspreken. Daarnaast wordt gekeken naar het windpark Delfzijl waarbij het aangepaste bestemmingsplan ter inzage is gelegd. RD vraagt hoe een gemeente toetst op ‘eigen’ normen. GV geeft aan dat lokale normen ‘in de buurt blijven’ van de bekende normen en dat lokaal in kaart wordt gebracht wat de impact is van het hanteren van een bepaalde norm. Letterlijk: wat voor percentage omwonenden wordt

bijvoorbeeld op basis van de lokale geluidsnorm (ernstig) gehinderd. Vervolgens is het een politiek besluit of de gemeenteraad dat percentage aanvaardbaar acht.

HH geeft aan de initiatiefnemers de intentie hebben om voor windpark Midden-Betuwe een strengere norm voor slagschaduw te hanteren. De 'oude' wettelijke norm is maximaal 5 uur en 40 minuten slagschaduw per jaar op een gevoelig object. Het voornemen is om voorlopig uit te gaan van de situatie dat geen slagschaduw mag optreden totdat een nieuwe landelijke norm wordt vastgesteld. Dan wordt aangesloten bij die norm.

Er zal een onderbouwing van de normen worden opgesteld. Deze onderbouwing wordt toegevoegd aan het concept-MER en daarna besproken aan de Gebiedstafel.

Hiernaast geeft GV aan dat voor de noordelijke opstelling een nieuwe variant onderzocht wordt: een opstelling van 3 windturbines in combinatie met een zonneveld. In deze variant komt de meest oostelijke molen in de noordelijke opstelling, bij de waterplas, te vervallen. Als deze variant technisch en financieel haalbaar is, vinden de initiatiefnemers dat een goede oplossing om daarmee tegemoet te komen aan wensen uit de directe omgeving van het windpark (Zetten). Als de variant 3 molens (plus zonneveld) niet haalbaar is, vallen de initiatiefnemers terug op de variant met 4 molens in de noordelijke opstelling.

HH schetst dat op korte termijn een digitale, interactieve visualisatie van het windpark beschikbaar komt. Medio oktober zullen twee informatiebijeenkomsten worden gehouden voor de inwoners van Neder-Betuwe en Overbetuwe waarbij inwoners voor vrijwel ieder huisadres in de gemeenten kunnen evaren wat de visuele impact van het park is.

In het najaar zal aan de Gebiedstafel doorgepraat worden over mogelijkheden voor project- en procesparticipatie.

e. Procesvoorstel voor het opstellen van adviezen door Gebiedstafel
Vanwege tijdsgebrek is het Bewonersplatform het niet gelukt om een procesvoorstel aan te leveren voor de vergadering van 16 september. EK geeft aan dat er een conceptvoorstel op tafel ligt dat komende weken verder wordt gebracht en dan alsnog naar de Gebiedstafel komt. GI geeft aan dat tot het moment dat er een besluit is over een nieuw proces, de afspraken gelden (mbt tot adviezen door de Gebiedstafel) zoals die in de eerste vergadering van de Gebiedstafel zijn afgesproken. GI geeft aan in het vervolg (proactief) telefonisch contact te zoeken met deelnemers aan de Gebiedstafel als toezeggingen voor het aanleveren van stukken in de knel lijken te komen.

f. WVTTK / Rondvraag

Gert-Jan van Ingen stelt voor om het onderwerp landschappelijke inpassing van windparken op de agenda van de volgende Gebiedstafel te zetten.
De vergadering gaat akkoord met dit voorstel.

RM geeft aan dat in het bestuur van het Bewonersplatform verschillende ideeën leven over deelname aan de Gebiedstafel. Dit spitst zich dit met name toe op de vraag of aan de Gebiedstafel ruimte is voor tegenstanders van het windpark. Wat zijn de afspraken?

WB geeft aan dat de Gebiedstafel is ingericht volgens de spelregels die de Nederlandse Vereniging voor Omwonenden Windturbines heeft opgesteld voor Gebiedstafels. Deelnemers aan de Gebiedstafel accepteren het gemeentelijk beleidskader (voor de komst van het windpark) en het feit dat er ontwikkelaars zijn die het park willen ontwikkelen. De Gebiedstafel, als een van de instrumenten voor procesparticipatie, is bedoeld om vanuit het perspectief dat het windpark er komt, met de belangrijkste stakeholders op basis van de beste informatie in overleg het beste plan te maken voor het windpark. Voor (verklaard) tegenstanders van het windpark zijn er diverse andere opties om zich te manifesteren en hun recht te halen. Deelname aan de Gebiedstafel is voor tegenstanders geen optie omdat hun inbreng niet bijdraagt aan het sterker maken van het plan. Dit uitgangspunt is bij de voorbereiding en de start van de Gebiedstafel met alle betrokkenen meerdere malen gedeeld en, door alle betrokkenen, geaccepteerd.

Afspraken:

nr.	onderwerp	wie	tijd	status
01				
02				
03				

Volgende vergadering: woensdag 13 oktober om 20.00 uur (fysieke bijeenkomst) in restaurant/zalencomplex De Engel in Dodewaard.

LET OP: OP DEZE DATUM GELDEN DE LANDELIJKE CORONA-AFSPRAKEN VOOR TOEGANG TOT HORECAGELEGENHEDEN.